

WERK IN UITVOERING

JAARVERSLAG

2023

Intro

100%
FAIR
WORK

100% eerlijk werk, daar maakt CNV Internationaal ieder dag werk van in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Eerlijk werk betekent dat mensen veilig en in vrijheid kunnen werken en daarbij een leefbaar loon verdienen. Dat er geen kinderarbeid is en geen dwangarbeid en dat vrouwen en jongeren eerlijke kansen krijgen op de arbeidsmarkt. Deze arbeidsrechten zijn internationaal erkend, en in Nederland vaak vanzelfsprekend. In veel landen daarbuiten is dat in praktijk helaas niet het geval.

CNV Internationaal zet zich in voor een rechtvaardige en eerlijke samenleving. Samen bouwen we aan een wereld waarin iedereen meetelt, waar mensen worden uitgenodigd in plaats van buitengesloten. Duurzaam en met eerlijke kansen voor iedereen. Dat doen we door nauw samen te werken met lokale partnervakbonden en investeren in goede samenwerking met andere partners, zoals bedrijven en overheden.

100% eerlijk werk betekent ook dat we onderzoek hebben gedaan naar werkomstandigheden zoals veiligheid, gezondheid en vrijheid van werknemers. CNV Internationaal en haar partnervakbonden gebruiken daarvoor innovatieve tools, zoals laagdrempelige digitale enquêtes. Omdat we zo precies weten wat er speelt bij werknemers, versterkt dat onze positie aan onderhandelingstafels. Zo meten we ook de impact van ons werk.

In dit verslag laten we kort de resultaten van onze inzet voor 100% Eerlijk Werk zien. Wij en onze vakbondspartners werkten aan verbetering in gesprekken met overheden, politici en bedrijven en namen deel aan samenwerkingsverbanden. Met lokale partnervakbonden wisselde CNV Internationaal kennis uit. Samen werken we aan innovatie en geven we trainingen, bijvoorbeeld over sociale dialoog, onderhandelingstechnieken of vrouwelijk leiderschap. Hiermee versterkten zij hun onderhandelingspositie.

CNV Internationaal laat zien hoe een constructieve dialoog met vakbonden, het Human Rights Due Dilligence proces in bedrijven in de toeleveringsketen kan ondersteunen, specifiek als het gaat om verbetering van de arbeidsrechten. Dit is extra belangrijk geworden in het kader van de nieuwe Corporate Sociale Due Diligence Directive (CSDDD), de Europese richtlijn voor verantwoord ondernemen en ketenverantwoordelijkheid.

Ook voor bedrijven werkzaam in de ketens biedt CNV Internationaal informatie via trainingen, webinars en rapporten. Daaronder is hun inzicht in de situatie in een land of productieketen gegroeid, en kunnen zij gericht werk maken van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen.

CNV Internationaal gelooft in een ketenaanpak. We werken zowel 'upstream', aan het begin van de waardeketen waar de productie plaatsvindt en waar grondstoffen vandaan komen als 'downstream', aan het einde van de keten in Europa. Door samenwerking op verschillende niveau's vergroten we onze impact en bereiken we resultaten die bijdragen aan eerlijk werk voor iedereen. CNV Internationaal is momenteel vooral actief in de volgende ketens: textiel, palmolie, mijnbouw, suikerriet en cashew.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

**8 cao's met afspaken over beter werk voor
bijna 400.000 werknemers**

**Ondersteuning voor 83 vakbonden die
opkomen voor werknemers in 16 landen**

**43 beleidswijzigingen over arbeidsrechten,
sociale dialoog, jongeren en gender**

Cao's

CNV Internationaal werkt aan eerlijk werk samen met lokale vakbondspartners. Door het versterken van de sociale dialoog tussen werknemers en werkgevers, maken we afspraken over verbetering van werk en inkomen. Die afspraken leggen wij vast in collectieve arbeidsovereenkomsten (cao). Deze cao-afspraken zijn intrinsiek zowel inclusief als duurzaam. Inclusief omdat alle betrokkenen, zowel werknemers als werkgevers vertegenwoordigd zijn. Daarnaast zijn cao's duurzaam omdat de uitvoering gemonitord wordt bij regelmatig overleg en ze periodiek vernieuwd worden.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

3 nieuwe collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) onderhandeld en afgesloten en ook 3 cao's vernieuwd in de textielsector in Azië.

Daarnaast nog 8 cao's ondertekend in diverse sectoren en landen voor 400.000 werknemers.

3 arbeidsovereenkomsten in Indonesië getekend met bepalingen over gendergelijkheid en geweldpreventie.

Cao onderhandeld met Glencore, resultaat: de oprichting van een Just Transition Committee.

Trainingen

Via training versterkt CNV Internationaal de capaciteiten die essentieel zijn om veranderingen in gang te zetten op het gebied van sociale dialoog, arbeidsrechten van werkenden in de formele en informele economie, leefbaar loon, inzetbaarheid jongeren en de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Vaak trainen we zowel vertegenwoordigers van werknemers als van werkgevers en soms overheden, zodat zij samen kunnen leren en er vertrouwen ontstaat om samen te werken aan verandering in praktijk.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

24 trainingen over sociale dialoog voor werknemers en werkgevers in Cambodja, Indonesië en Vietnam.

Training voor 59 vakbondsleiders en werkgevers over mensenrechten due diligence (HRDD) in Cambodja, Vietnam en Indonesië.

112 suikerrietkappers in Latijns-Amerika getraind over ziektepreventie.

843 jongeren (33 vrouwen / 508 mannen namen deel aan leiderschapstraining in Afrika.

Fair Work Monitor

Een belangrijk middel in de sociale dialoog en onderhandelingen is de participatieve digitale monitoringstool, die CNV Internationaal steeds verder ontwikkelt: de Fair Work Monitor. Via online software kunnen vakbonden rechtstreeks bij werkenden informatie over arbeidsomstandigheden ophalen. Denk aan informatie over lonen, veiligheid, klachtenmechanismes en genderbeleid binnen bedrijven. De resultaten in 2023 laten zien hoe de Fair Work Monitor vakbonden helpt om betere resultaten te behalen bij onderhandelingen. Zo draagt CNV Internationaal bij aan verbetering voor mensen die onder de meest onzekere omstandigheden werken. De Fair Work Monitor vergroot onze impact en betreft iedereen erbij, van arbeiders in de velden en fabrieken tot belanghebbenden in de wereldwijde waardeketen. De data van de Fair Work Monitor gebruiken CNV Internationaal en haar partnervakbonden vervolgens om hun lobby en onderhandelingen te onderbouwen. Dat doen we zowel in de partnerlanden op lokaal en nationaal niveau, maar ook hier in Nederland met bedrijven en merken aan het eind van de keten.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

Circa 4000 werknemers doen mee met monitoringonderzoek in suikerriet, mijnbouw, textiel en palmolie.

65% van de suikeredewerkers in Nicaragua verdient te weinig; 8-12% loonsverhoging volgt.

Laten zien dat 80% van de werknemers in mijnen last heeft van stof, lawaai, gassen en rook.

Laten zien dat voor een leefbaar loon van kledingarbeiders 50-150% verhoging nodig is.

Leefbaar Loon

CNV Internationaal zet zich in voor een leefbaar loon voor iedere werknemer. In 2023 is onze expertise en inzet voor leefbare lonen nog urgenter geworden in het licht van de snel stijgende inflatie. Vooral werknemers die al moeite hadden om de eindjes aan elkaar te knopen verdienen vaker zelfs te weinig om in de basisbehoeften te voorzien. Veel werknemers komen daardoor in een spiraal van oplopende schulden. De resultaten van de Fair Work Monitor in Cambodja tonen dit duidelijk aan. Deze uitkomsten hebben we gebruikt in onze lobby en onderhandelingen om prioriteit te geven aan leefbare lonen.

De afgelopen jaren merken we dat de aandacht voor leefbaar loon groeit. Steeds meer bedrijven zijn zich gaan realiseren dat het niet hebben van een leefbaar loon een belangrijk mensenrechtenrisico is in hun internationale toeleveringsketens. Een risico dat zij serieus moeten nemen en aanpakken. Onze expertise op het gebied van leefbare lonen wordt ook internationaal erkend. Zo hebben we samengewerkt met de Internationale Arbeidsorganisatie ILO en andere organisaties, om het concept van een leefbaar loon te bevorderen en te versterken. Daarnaast heeft CNV Internationaal een belangrijke rol gespeeld bij de ontwikkeling en herziening van verschillende Living Wage-initiatieven, waaronder de Salarismatrix van IDH om de kloof tussen leefbare lonen te dichten en effectieve methoden te definiëren.

Laten zien dat 65% van de suikerwerkers in Nicaragua te weinig verdient: 8-12% loonsverhoging volgt.

Laten zien dat voor een leefbaar loon van kledingarbeiders 50-150% verhoging nodig is.

100 vakbondsleiders in een regionaal netwerk getraind over leefbaar loon in de suikerindustrie.

Just Transition

Internationale conflicten hebben energie- en grondstofzekerheid wereldwijd nog hoger op de agenda gezet. CNV Internationaal werkt voor een Just Transition. Hoewel we afhankelijk zijn van grondstoffen, worden deze vaak geproduceerd onder slechte arbeidsomstandigheden en zonder dat de lokale bevolking daar echt baat bij heeft. CNV Internationaal pleit voor meer aandacht voor het belang van waardecreatie in de landen van herkomst. Daarom werken we aan het waarborgen van arbeidsrechten en stakeholderbetrokkenheid in het kader van strategische partnerschappen en projecten. In Colombia resulteerde een collectieve arbeidsovereenkomst met Glencore in de oprichting van een Just Transition Committee. CNV Internationaal speelde ook een sleutelrol bij de integratie van de OESO-richtlijnen in de nieuwe resolutie van de Internationale Arbeidsconferentie (ILC), waardoor samenwerking tussen meerdere belanghebbenden in toeleveringsketens wordt vergemakkelijkt.

Cao onderhandeld met Glencore resulterend in de oprichting van een Just Transition Committee.

Partnerschappen afgesloten voor betere arbeidsomstandigheden met bedrijven in Peru en Colombia.

Startte een omscholingsprogramma voor ex-werknemers kolenmijnen in Colombia.

Voor de metaal- en hernieuwbare energiesector is voor 39 grondstoffen een matrix ontwikkeld met 13 mensenrechten- en milieurisico's.

Meer resultaten:

CNV Internationaal zet zich specifiek in voor werkenden in kwetsbare posities: Van vrouwen die werken in kledingfabrieken tot mijnwerkers zonder vast werk in metaalmijnen. En van jongeren op de drempel van de arbeidsmarkt tot palmolie-arbeiders zonder vakbond. We zijn actief daar waar we het verschil kunnen maken met resultaten op diverse niveau's:

Oprichting van de eerste vakbond ooit voor de palmoliesector in Guatemala.

Bereikte dat 800+ werknemers in de hout- en bouwsector in Afrika verzekerd zijn voor gezondheidszorg.

In Benin kregen 119 vrouwen hulp via de helpdesk bij geweld en (seksuele) intimidatie op het werk.

In Indonesië is sociale dialoog gestart met 17 palmoliebedrijven.

Speciale dank

100% eerlijk werk, daar maakt CNV Internationaal ieder dag werk van in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Dat doen we ook door te investeren in goede samenwerking met andere partners. Zonder hen zouden wij ons werk niet kunnen doen. CNV Internationaal is hierbij in het bijzonder dankbaar voor de financiering van de volgende partijen. Daarnaast zijn we ook erkentelijk voor de jarenlange steun van een groot aantal particuliere donateurs.

Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands

Netherlands Enterprise Agency

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Meer informatie en financiële verantwoording

Uitgebreide informatie is ook te vinden in het jaarverslag van het Dialogue@Work programma van CNV Internationaal.

Voor de financiële verantwoording over het werk van CNV Internationaal verwijzen we naar de jaarrekening.

Beide zijn te vinden op de jaarverslagpagina op onze website:
www.cnvinternationaal.nl/jaarverslag

CNV Internationaal

Tiberdreef 4

3561 GG Utrecht

E internationaal@cnv.nl

T 030 - 751 12 60

I www.cnvinternationaal.nl

© 2024 CNV Internationaal • CNVI- 0437